

3+1 Eğitim Modelinden Beklentiler: Banaz Meslek Yüksekokulu Örneği

Expectations from the 3+1 training model: Banaz Vocational School case

Tuba Şahin Ören, Veli Erdiñç Ören

Uşak Üniversitesi, Banaz Meslek Yüksekokulu, Uşak

Özet

Bu araştırma Banaz Meslek Yüksekokulu'nda 2012–2013 eğitim-öğretim yılında ilk kez “İşletme Yönetimi” programında, 2014–2015 eğitim-öğretim yılında da “Turizm ve Otel İşletmeciliği, Kimya ve Kimyasal İşleme Teknolojileri, Mobilya ve Dekorasyon” programlarında uygulanmaya başlayan 3+1 eğitim modelinin öncesinde öğrencilerin programdan beklentilerini ortaya koymak amacıyla tanımlayıcı bir çalışma olarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2014–2015 eğitim-öğretim yılında Banaz Meslek Yüksekokulu'nda 3+1 eğitim modeline göre eğitim veren söz konusu programlara kayıtlı 115 öğrenci oluşturmaktadır. Evren, ulaşılabilir nitelikte ve büyüklükte olduğu için gönüllü örnekleme yöntemi kullanılmış ve 90 öğrenciden dönüt alınmıştır. Anketlerden elde edilen verilerin analizinde SPSS (*Statistical Package of Social Sciences*) kullanılmıştır. Anket çalışması sonucunda örneklem kapsamındaki öğrencilerin eğitim aldıkları programlarını ilk sıralarda tercih etmiş olmalarına rağmen, önemli bir çoğunluğunun tercihlerini yaparlarken programlarındaki 3+1 eğitim modelinden habersiz olarak programlarını seçtiği belirlenmiştir. Ancak bu model hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerde mezuniyet sonrasında uygulanabilecek bu modelle sektörde daha başarılı olabilecekleri inancı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: 3+1 eğitim modeli, beklenti, eğitim, ön lisans, uygulama eğitimi.

Abstract

This study was planned as a descriptive study to determine the expectations of the students in Banaz Vocational School of Higher Education from “3+1 training model” before starting the training, which has initially been introduced during the 2012–2013 season on Business Management Programme, Tourism and Hotel Management Programme, Chemistry and Chemical Processing Technology Programme and Furniture and Decoration Programme. The population of the study was 115 students included in the 3+1 training model of these programmes. Out of 115 students, 90 of them participated in the study. Collected data was analyzed with SPSS which is statistical analysis software. In conclusion most of the students don't know any information about 3+1 training model despite their first order of preference. But after the students had information about the model, determined that the students believed that they will be more successful in the industry after graduation.

Keywords: 3+1 training model, application, associate degree program, education, expectation.

Türkiye’de örgün ve yaygın eğitim kurumlarından meslek yüksekokulları, mesleki ve teknik eğitim verecek sektörlerle nitelikli eleman yetiştirmede önemli bir role sahiptir. Teknoloji ve kültürel yaşama bağlı nedenlerle piyasa beklentilerinin değişmesi, işletmelerin ve çalışanların yeni arayışlara yönelmesi gibi gelişmeler nedeniyle meslek yüksekokullarının bu görevini yerine getirebilmesi güçleşmektedir. Dolayısıyla meslek yüksekokulları sektörün ihtiyaç duyduğu ni-

telikli eleman yetiştirme görevinde başarıyı yakalayabilmesi için bu gelişmeleri algılama ve eylemde bulunma noktasında yavaş kalmamalı ve kendini ihtiyaca göre yenileyebilmelidir. Bu bağlamda Sakarya Üniversitesi, meslek yüksekokullarında iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikteki elemanı ihtiyaç duyulan zaman diliminde, günün teknolojileri ve bilgilerine sahip olarak iş dünyası ile birlikte yetiştirmek amacıyla Türkiye’de ilk defa uygulanan 3+1 eğitim modelini geliştirmiştir. Bu model kapsamında

İletişim / Correspondence:

Yrd. Doç. Dr. Veli Erdiñç Ören
T.C. Uşak Üniversitesi, Banaz
Meslek Yüksekokulu, Uşak
e-posta: erdinc.oren@usak.edu.tr

Yükseköğretim Dergisi 2016;6(1):22–27. © 2016 Deomed

Geliş tarihi / Received: Şubat / February 25, 2016; Kabul tarihi / Accepted: Eylül / September 5, 2016
Bu çevrimiçi makalenin atf künyesi / Please cite this online article as: Şahin Ören, T., Ören, V. E. (2015). 3+1 eğitim modelinden beklentiler: Banaz Meslek Yüksekokulu örneği. *Yükseköğretim Dergisi*, 6(1), 22–27. doi:10.2399/yod.16.005

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin 3+1 Eğitim Programından Beklentilerinin İncelenmesi, konu başlığı ile “Özet Metin” olarak sunulmuştur. ERPA International Congresses on Education 2015, Atina-Yunanistan, ss.42

Çevrimiçi erişim / Online available at: www.yuksekogretim.org • doi:10.2399/yod.16.005 • Karekod / QR code:

meslek yüksekokullarında 4 dönem üzerinden verilen eğitimlerin, 3 dönemi okulda teorik ve pratik eğitim, 1 dönemi ise tamamen işletmelerde uygulamalı eğitim olarak düzenlenmiş ve hayata geçirilmiştir (Meslek Yüksekokulları 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli Broşürü, 2015).

Sakarya Üniversitesi Senatosu'nda alınan karar ile 2011–2012 eğitim öğretim yılında uygulamaya geçilerek öğrencilerin istihdamına yönelik olarak yetişmelerini sağlamak amacıyla geliştirilen 3+1 eğitim modeli kapsamında sektörle işbirliği protokolleri imzalanmıştır (Titrek, Kocaman, Ateşoğlu ve Göktekin, 2013, s. 99). Bu kapsamda öğrenciler uygulama eğitimi süresince işletmelerin çalışma koşullarına tabi olacak ve üniversite tarafından sigortalanacaktır. Ayrıca her grup öğrenciye bir sorumlu öğretim elemanı atanarak belirli dönemlerde kontrol edilecek ve iş disiplinine uymaları sağlanacaktır. Bu bağlamda 3+1 eğitim modelinin öğrenci, sektör, üniversite ve toplum olmak üzere dört ana grup üzerinde fayda sağlayacağı beklenmektedir (Sarıbiyık, 2013, s. 40). Sarıbiyık (2013, s. 40) tarafından yapılan çalışmaya göre bu faydaları şöyle özetlemek mümkün olacaktır. Öğrenci açısından; bilgileri uygulama ile bütünleştirerek uygulama becerisine sahip olarak özgüveni artacak, sorumluluk duygusu ile beraber takım çalışması yapabileceği yeteneği kazanıp kişisel gelişimini tamamlayabilecek, günün teknolojisini görerek yetiştiği için iş bulma imkanı kolaylaşacak, iş dünyasının gerçekleri ile tanışacak ve uyum süreci hızlanacak, kendi parasını kazanmanın hazzı ile kariyer planlaması yapacak ve dört aylık bir iş deneyiminin yanı sıra, yeni iş başvurularında referans olacak iş dünyasının seçkin insanlarıyla tanışmış, sosyal ağlar kurmuş olarak aynı alanda mezun olanlar arasında rekabet avantajı elde etmiş olacaktır. Sektör açısından; işe almayı düşündüğü elemanı kısa sürede tanıma fırsatı bulacak, işe başlayan elemanların daha kısa sürede işe adaptasyonu sağlanarak çalışanların işe başlangıç eğitim yükünden kurtulacaktır. İş dünyası ile akademik personelin kaynaşması sağlanacağından eğitim programları iş dünyasının gereksinimlerine göre güncellenecek ve iş dünyasının pratikte yaşadığı sorunlara çözümler üretilecektir. Üniversite açısından; eğitim programlarının düzenlenmesinde sanayinin ihtiyaçları dikkate alınacak ve uygulamada yetersiz olan teorik bilgiler tamamlanıp, güncellenecektir. Ayrıca mezun ettiği öğrencilerinin kolay ve iyi imkanlarla iş bulması nedeniyle tercih edilen bir üniversite olmasını sağlayacaktır. Toplum açısından ise; çocukları vasıflı olarak yetişen ailelerin kendine güveni artacak, işbirliği ile ülke kalkınması hızlanacak ve işsizlik oranı azalacaktır. Böylece istihdamın sağlıklı bir şekilde sağlanması sürecini olumlu şekilde etkileyecek ve toplumun geleceğe bakış açısı olumlu yönde değişecektir.

Bu bağlamda Uşak Üniversitesi Banaz Meslek Yüksekokulu'nda 3+1 eğitim modeline göre eğitim alan öğrencilerin beklentilerinin tespit edilmesi amacıyla bu araştırma yapılmıştır. İleride uygulamasını tamamlayan öğrencilerin 3+1 eğitim mo-

delinden tatmin düzeylerinin ölçülmesi amacıyla yapılacak çalışmadan sonra da öğrencilerin beklenti ve tatminlerinin kıyaslanmasına imkan sağlayacaktır.

Araştırmanın Yöntemi

3+1 Eğitim modelinin Türkiye'de son dönemlerde uygulanmaya başlayan bir model olması çeşitli açılardan ölçülmesini zorunlu kalmaktadır. Özellikle öğrencilerin demografik özelliklerine göre beklentilerinin neler olduğunun belirlenmesine yönelik incelemelerin yapılması çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu bağlamda alt amaçlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

- 3+1 Eğitim modeli ile eğitim alan öğrencilerin beklentileri nelerdir?
- 3+1 Eğitim modeli ile ilgili beklenti faktörlerinin birbiri ile ilişkisi var mıdır?
- 3+1 Eğitim modeli ile ilgili beklenti faktörleri birbirlerini nasıl etkilemektedir?

Çalışmanın en temel kısıtı araştırma konusuna uygun özelliklere sahip Uşak Üniversitesi Banaz Meslek Yüksekokulu'nda gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2014–2015 eğitim-öğretim yılında Banaz Meslek Yüksekokulu'nda eğitim alan 115 öğrenci oluşturmaktadır. Evren, ulaşılabilir nitelikte ve büyüklükte olduğu için gönüllü örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında söz konusu okulun ilgili bütün öğrencilerine ulaşılmış ve anket uygulamasında katılımcıların gönüllülüğü esas alınarak, 90 öğrenciden dönüt alınmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Söz konusu anket formu Arman ve Şahin (2013) tarafından gerçekleştirilen “Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Stajlarında İşletmelerden Beklentileri: Mengen Aşçıları Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Örneği” başlıklı çalışma referans alınarak geliştirilmiştir. Anketin geliştirilmesi sürecinde alan yazında ayrıntılı bir araştırma yapılmış (Duman, Tepeci ve Unur, 2006; Emir, Arslan ve Kılıçkaya, 2008; Getz, 1994; Kırlı, 2006; Kızılırmak, 2000; Özsayar, 2008; Pavesic ve Brymer, 1990; Tuncer, 2011) ve yeni uygulanmaya başlayan 3+1 eğitim modeline karşı öğrencilerin beklentilerini tespit etmeye yönelik ifadeler kullanılmıştır.

Veri toplama aracı olarak oluşturulan anketin ilk bölümünde katılımcı öğrencilerin 3+1 eğitim modelinden beklentilerini ölçmeye yönelik 20 adet Likert tipi ifade yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 13 adet soru bulunmaktadır.

3+1 Eğitim modeli ile eğitim alan meslek yüksekokulu öğrencilerinin bu eğitim modelinden beklentilerinin neler olduğunun anlaşılabilmesi için elde edilen veri seti çeşitli analizlere tabi tutulmuştur. Öncelikli olarak veri setinin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla güvenilirlik analizi yapılmıştır. Yapılan güvenilirlik analizi sonucu Cronbach alfa ($0.70 < \alpha < 1$) değeri 0.91 olarak saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin beklentilerini ölçmek amacıyla kullanılan soru grubunda tutarlılığı bozduğu gözlenen herhangi bir soruya rastlanmamıştır.

Katılımcı öğrencilerin tanımlayıcı istatistik bilgilerine ulaşmak amacıyla frekans (f) ve yüzde (%) analizi yapılmıştır. Elde edilen veriler ışığında eğitim alınan program şekli ile beklentilerinin kaç boyuttan oluştuğunu tespit etmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Öncelikle verilerin faktör analizi yapmaya uygun olduğunun belirlenmesi amacıyla örnekleme yeterliliği istatistiği (KMO>0.50) ve Barlett küresellik testi ($p < 0.05$) sonuçları bulunmuştur (Anafarta, 2014; Sipahi, Yurtkoru ve Çinko, 2010, s. 79). Buna göre Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.88 ve Barlett test sonucunda p değeri, 0.00 olarak test edilmiştir. Anti-Image korelasyonu matrisi incelenmiş ve değerlerin 0.50'den küçük olan herhangi bir ifadenin varlığı tespit edilmiştir (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2007, s. 348). Sonraki aşamada “Döndürmeye tabi tutulmuş faktör matrisinde (rotated component matrix)” bazı sorularda birbirine çok yakın faktör yüklerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda hangi sorunun hangi faktör yükü ile ilgili olduğunun net bir şekilde ortaya konabilmesi için birleşik değişkenler sırayla analizden çıkarılmıştır. Her bir soru çıkarıldığında Döndürülmüş Bileşen Matrisi yeniden incelenerek, analizden çıkarılacak soru kalmayınca kadar bu sürece devam edilmiştir. Bu işlem sonucunda anket formundan toplamda üç soru çıkarılmıştır ve toplamda üç faktör boyutu tespit edilmiştir. Faktör analizi sonucunda elde edilen faktörlerin yapı geçerliliğini, içsel tutarlılığını, hesaplayabilmek amacıyla Cronbach alfa analizi yapılmıştır. Bu bağlamda birinci faktörün Cronbach alfa ($0.70 < \alpha < 1$) değeri 0.91, ikinci faktörün Cronbach alfa ($0.70 < \alpha < 1$) değeri 0.85 ve üçüncü faktörün Cronbach alfa ($0.70 < \alpha < 1$) değeri 0.77 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen faktörlerin birbiri ile ilişkisinin açıklanabilmesi için Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin 3+1 eğitim modelinden beklentilerinin anlaşılabilmesi amacıyla öncelikli olarak demografik özelliklere frekans (f) ve yüzde (%) analizi yapılmıştır. ■ Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri verilmiştir.

■ Tablo 1’deki değerler ışığında 43 erkek ve 47 kadın öğrenci çalışmaya katılmıştır. Katılımcı öğrenciler ağırlıklı olarak

(%72.2) 18–20 yaş arasındadır. Katılımcı öğrencilerin çoğunluğu (%74.4) 3+1 eğitim modelini bilerek tercih etmediklerini belirtmiştir. Katılımcı öğrencilerin %46.7’si meslek lisesinden mezun olurken, %52.2’si eğitim aldığı programı birinci–beşinci tercih sırasında olduğunu belirtmiştir. Katılımcı

■ Tablo 1. Katılımcılara ilişkin tanımlayıcı istatistikler.

Değişkenler	Gruplar	f	%	̄	SS
Cinsiyet	Erkek	43	47.8	1.52	.50
	Kadın	47	52.2		
Mezun olunan lise türü	Genel lise	3	3.3	3.23	1.91
	Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	35	38.9		
	Meslek Liseleri	42	46.7		
	Diğer	2	2.2		
Yaş	17 yaş ve altı	3	3.3	2.25	.61
	18–20 yaş	65	72.2		
	21–23 yaş	19	21.1		
	24–26 yaş	2	2.2		
	27 ve üstü	1	1.1		
Dört yıllık öğrenime devam etme isteği	Var	73	81.1	1.18	.39
	Yok	17	18.9		
Annenin eğitim durumu	Okur-yazar	7	7.8	2.32	.89
	İlköğretim	60	66.7		
	Lise	14	15.6		
	Üniversite Lisansüstü	7	7.8		
Yüksek Öğrenime Geçiş	Sınavsız	19	21.1	1.78	.41
	YGS ile	70	77.8		
3+1 nedeniyle tercih etme	Evet	22	24.4	1.75	.43
	Hayır	67	74.4		
Eğitim alınan program	Turizm ve Otel İşletmeciliği	17	18.9	2.47	1.09
	İşletme Yönetimi	38	42.2		
	Mobilya ve Dekorasyon	10	11.1		
	Kimya ve Kimyasal İşleme Teknolojileri	25	27.8		
Eğitim alınan programın tercih sırası	1–5. tercih	47	52.2	1.98	1.31
	6–10. tercih	19	21.1		
	11–15. tercih	10	11.1		
	16–20. tercih	6	6.7		
	21–24. tercih	8	8.9		
Ekonomik durum	Çok İyi	1	1.1	2.32	.51
	İyi	60	66.7		
	Orta	28	31.1		
	Kötü	1	1.1		
Babanın eğitim durumu	Okur-yazar			2.63	.85
	İlköğretim	51	56.7		
	Lise	24	26.7		
	Üniversite Lisansüstü	13	14.4		
Sınıf	1. sınıf	75	83.3	1.16	.37
	2. sınıf	15	16.7		
Coğrafi bölge	Akdeniz Bölgesi	2	2.2	3.71	1.43
	Doğu Anadolu Bölgesi	5	5.6		
	Ege Bölgesi	54	60.0		
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	2	2.2		
	İç Anadolu Bölgesi	11	12.2		
	Marmara Bölgesi	13	14.4		
Yabancı uyruklu	2	2.2			

öğrenciler önemli bir oranda eğitimlerini lisans seviyesine çıkarmak (%81.1) istemektedir ve eğitim aldıkları bölüme gelebilmek için yükseköğrenime geçiş sınavını (%77.8) kullanmıştır. Meslek yüksekokulunda eğitim alan katılımcı öğrencilerin ağırlıklı olarak Ege bölgesinden geldikleri dikkat çekmektedir. Ancak araştırma konusunun çalışıldığı meslek yüksekokulunun Ege bölgesinde olması bu sonucun en önemli nedeni olabilir.

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin 3+1 eğitim modelinden beklentileri ile ilgili yapılan faktör analizi sonuçları Tablo 2’de gösterilmektedir. Yapılan faktör analizi sonucunda meslek yüksekokulu öğrencilerinin 3+1 eğitim modelinden beklentilerinin üç alt boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Söz konusu faktörler “Mesleki Beklentiler”, “Staj Beklentileri”, “İş Beklentileri” olarak isimlendirilmiştir.

Meslek; Türk Dil Kurumu (TDK, 2015) tarafından belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş olarak ifade edilmektedir. Tablo 2’de görülen birinci faktör öğrencilerin meslekleri ile ilgili beklentilerine yönelik olması sonucunda “Mesleki Beklentiler” olarak tanımlanmıştır. Mezun olduktan sonra eğitimini aldıkları mesleklerini gerçekleştirmek üzere çalışmaya başlayacak meslek yüksekokulları öğrencilerinin kazandıkları bilgi ve becerileri endüstriye en iyi şekilde aktara-

bilmeyi öğrenmeleri gerektiğine değinen Daşçı, Baştan, Ateş ve Eryıldız’ın (2010, s. 1) yorumu, 3+1 eğitim modelinin mesleki beklentiler boyutunu destekleyici yapıdadır.

Staj beklentileri olarak ifade edilen ikinci faktör mesleki uygulamalar sonucunda elde edecekleri beceriler ile eğitim aldıkları sektörü sevmelerine katkı sağlayacağına yönelik tutumlarını etkileyen değişkenleri etkilemesi sebebiyle bu doğrultuda isimlendirilmiştir. Kuzu ve Özdemir (2004) meslek yüksekokulu öğrencilerinin beklentileri üzerine yaptıkları bir araştırmada öğrenciler, atölye ve laboratuvarlarındaki teknik imkânlarının yetersiz olduğunu, okullarının iş alanları ve sanayiyle işbirliği içerisinde çalışmadığını belirtmektedir. Ayrıca meslek yüksekokulları öğrencilerini iş hayatına hazırladığı için uygun iş çevreleriyle işbirliği içinde çalışmalarını sayesinde öğrencilerin mezun olduktan sonra iş dünyasına zorluk çekmeden adapte olabileceklerini belirtmektedir. Morkoç ve Doğan (2014, s. 120) tarafından meslek yüksekokulundan mezun olan öğrencilerin önerilerinin yansıtıldığı çalışmada “Staj süresi uzatılmalı, stajlar okul döneminde de yapılmalı ve öğretim elemanlarının işbirliğinde geçmelidir” ve “Mesleki ders saatleri mutlaka artırılmalıdır” önerileri dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda 3+1 eğitim modeli değerlendirildiğinde öğrencilerin staj beklentilerini karşılamaktadır.

İş; TDK (2015) tarafından bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma olarak tanımlanmaktadır. Bu sebeple üçüncü faktör

■ **Tablo 2.** 3+1 Eğitim modeli beklenti faktör analizi. Dönüştürülmüş yüklemeler matrisi (Temel bileşenler analizi döndürme yöntemi: Varimax).

İfadeler		Faktör yükü	Faktörün açıklayıcılığı (%)	Faktörün güvenilirliği (0.70< α)
Mesleki beklentiler	Aldığım eğitime uygun işletmede uygulamamı yapacağım.	.860	24.412	0.918
	Öğrendiğim teorik bilgileri uygulama ve pekiştirme fırsatı sağlayacak.	.819		
	Eğitim aldığım sektörü daha iyi tanıyacağım.	.619		
	Mesleki açıdan kendime olan güvenimi artırır.	.606		
	Aldığım eğitim uygulama yaparken fayda sağlayacaktır.	.598		
	Aldığım eğitim iş arkadaşlarım arasında saygınlık kazanmamı sağlayacaktır.	.597		
Sosyal açıdan kendimi geliştirmeme katkı sağlayacaktır.	.594			
Staj beklentileri	Bir dönemlik uygulama mesleki becerilerimi geliştirmek açısından yeterlidir.	.760	24.190	0.856
	3+1 Uygulaması bölümüme olan ilgimi artıracaktır.	.689		
	Mesleğimi sevmeme katkı sağlayacaktır.	.679		
	3+1 Uygulaması mezuniyet sonrası iş yaşamımda başarılı olmama katkı sağlayacaktır.	.677		
	İş yaşamını tanımak açısından yararlı olacaktır.	.656		
Eğitim aldığım sektörde çalışma isteğimi artıracaktır.	.632			
İş beklentileri	İş arkadaşlarım teorik bilgimi uygulamamda yardımcı olacaktır.	.715	16.639	0.772
	Uygulama esnasında alacağım ücret yeterli olacaktır.	.713		
	Uygulama yapacağım işletmede günlük iş saatleri uygun olacaktır.	.684		
	Uygulama yapacağım işletmede iş arkadaşlarım mesleki gelişimime katkı sağlayacaktır.	.604		

“İş Beklentileri” olarak adlandırılmıştır. Bu faktör teorik bilginin uygulamasında ve mesleki gelişime katkı sağlamada iş arkadaşlarından beklentileri ile iş yaşamının sağlayacağı ekonomik getirilere ilişkin beklentileri ifade eden değişkenleri etkilemektedir. Bu bulguları destekleyici ve pekiştirici bir sonuç olarak Soyer ve Can (2007, s. 33) tarafından yapılan araştırmada, kişilerin çalışma ortamı ve iş şartları dahilinde bireyin çalışma ortamı, ücret, güvenlik, terfi, liderlik, yönetim tarzı, arkadaşlık ortamı, takdir edilme işin niteliği olarak belirtmiştir.

3+1 Eğitim modelinden çeşitli beklentilere sahip olan öğrencilerin Tablo 2’deki eklentilerini etkileyen ilişkinin ortaya konması hem programı tasarlayan hem de uygulayan taraflara rehberlik edecek öneme sahiptir. Bu nedenle faktör analizi sonucunda elde edilen boyutların birbirlerini ne yönde etkilediklerini açıklayan korelasyon analizi sonuçları Tablo 3’de verilmektedir.

Tablo 3’e göre 3+1 eğitim modeli ile ilgili beklentileri oluşturan faktörlerin birbiri ile pozitif yönlü bir ilişkisi olduğu görülmektedir. Korelasyon analizi sonuçlarına göre mesleki beklentiler ile staj ve iş beklentileri arasında 0.01 seviyesinde, pozitif ve yüksek şiddette ($r_{\text{staj}}=0.729$ ve $r_{\text{iş}}=0.676$) anlamlı bir ilişki vardır. Staj ve iş beklentileri arasında 0.01 seviyesinde, pozitif ve yüksek şiddette ($r=0.617$) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle 3+1 eğitim modeli kapsamında öğrencilerin beklentileri birbiri ile paralel bir ilişki oluşturmuştur. Eğitim alıp mesleği öğrendikçe öğrencilerin staj beklentileri artacaktır. Bunun sonucunda ise öğrenciler profesyonel hayata geçtiklerinde işyerinde sürekli tekrar ettikleri etkinliklere ilişkin beklentileri artacaktır.

Sonuç

Uygulamaya yeni başlanan eğitim programlarının önemli problemlerinden biri de; eğitimi tasarlayanlar, uygulayanlar ve öğrenciler (maruz kalanlar) arasındaki faydaların, gereksinimlerin, beklentilerin, sonuçların vb. taraflar açısından net-

lik kazanmıyor olmasıdır. Yeni eğitim sistemlerinden olumlu ya da olumsuz açıdan en çok etkilenen taraf şüphesiz ki öğrencilerdir ve onların beklentilerini anlamak önemlidir. Bu kapsamda yapılan çalışmada öncelikli olarak öğrencilerin önemli bir çoğunun yerleştikleri programları söz konusu eğitim modelinden habersiz olarak seçtikleri belirlenmiştir. Ancak öğrencilerin eğitim aldıkları programları ilk sıralarda tercih etmiş olmaları bilinçli tercih yaptıklarını gösterir niteliktedir.

3+1 Eğitim modeli hakkında detaylı bilgi verilmesi sonucunda öğrencilerde çeşitli beklentiler oluştuğu görülmüş ve mezuniyet sonrasında da sektörde daha başarılı olacakları inancı tespit edilmiştir. Bir dönem süresince sektörde uygulama yapan öğrenciler, yaptıkları uygulamanın mesleki bilgisini kullanma fırsatı vermesini ve pratiklik kazanmalarına yardımcı olmasını beklemektedir.

Öğrencilerin beklentileri mesleki, staj ve iş beklentileri olarak üç ayrı gruba ayrılabilir. Bu beklenti gruplarının birbiri ile ilişkisi vardır. Eğer meslekleri ile ilgili beklentileri olumlu yönde artarsa stajın katkısına yönelik beklentilerde artacaktır. Diğer bir ilişkide bir dönem süresince yapılan stajda olumlu/olumsuz etkilenmeler olursa mesleklerine yönelik beklentilerinde olumlu/olumsuz yönde etkilenecektir. Mesleki beklentileri ile iş koşullarındaki beklentilerde birbirine paralellik göstermektedir. Öğrencilerin meslekleri ile ilgili beklentileri arttıkça/azaldıkça iş koşulları ile ilgili beklentilerde artmaktadır/azalmaktadır.

Çalışma kapsamında 3+1 eğitim modeline tabi tutulan öğrencilerin modele ilişkin beklentileri ölçümlenmiştir. Çalışmanın devamı niteliğinde, Banaz Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin 3+1 mesleki uygulama eğitimlerini tamamladıktan sonra tatmin düzeylerini ölçümleyen bir çalışma önerilebilir. Bu sayede öğrencilerin beklenti-tatmin dereceleri karşılaştırılarak öğrenciler açısından model hakkında olumlu-olumsuz yargılara varılabilir. Ayrıca bu bilgi modelin Banaz Meslek Yüksekokulu’ndaki uygulama eksikliklerine de ışık tutabilir.

Tablo 3. 3+1 Eğitim modeli beklentilerin birbiri ile ilişkisinin incelenmesi.

		Mesleki beklentiler	Staj beklentileri	İş beklentileri		
Pearson korelasyon	3+1 Eğitim modeli beklentileri	Mesleki beklentiler	Korelasyon katsayısı	1	.729*	.676*
			Anlamlılık		.000	.000
		Staj beklentileri	Korelasyon katsayısı	.729*	1	.617*
		Anlamlılık	.000		.000	
		İş beklentileri	Korelasyon katsayısı	.676*	.617*	1
			Anlamlılık	.000	.000	

*Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır. Mesleki beklentiler n=84, staj beklentileri n=85, sosyal ve ekonomik beklentiler n=88.

Kaynaklar

- Altunışık, R., Çoşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı* (5. baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Anafarta, A. (2014). *İstatistiki uygulamalar ders notu*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Turizm Fakültesi Bilgisayar Laboratuvarı.
- Arman, A. ve Şahin, T. (2013). Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi öğrencilerinin stajlarında işletmelerden beklentileri: Mengen Aşçılar Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 13–24.
- Daşçı, P., Baştan, A., Ateş, G. ve Eryıldız, H. (2010). *Kıyunculuk ve takı tasarımı programı öğrencilerinin okuldan beklentileri ve mesleki geleceklerinin değerlendirilmesi*, MYO-ÖS 2010 - Ulusal Meslek Yüksekokulları Öğrenci Sempozyumu, 21–22 Ekim 2010, Düzce.
- Duman, T., Tepeci M. ve Unur K. (2006). Mersin’de yükseköğretim ve orta öğretim düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin sektörün çalışma koşullarını algılamaları ve sektörde çalışma isteklerinin karşılaştırılmalı analizi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17(1), 51–69.
- Emir, O., Arslan, S. ve Kılıçkaya, Ş. (2008). Turizm işletmeciliği ve otelcilik programı öğrencilerinin staj uygulamaları hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi: Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 10(2), 273–291.
- Getz, D. (1994). Students' work experiences, perceptions and attitudes towards careers in hospitality and tourism: A longitudinal case study in Spey Valley, Scotland. *International Journal of Hospitality Management*, 13(1), 25–37.
- Kazu, Y. ve Özdemir, O. (2004). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin beklentileri (beklenti profili): Fırat Üniversitesi örneği*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Kırlı, T. (2006). *Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde uygulanmakta olan meslek stajlarının öğrenci beklentilerini karşılama düzeyine yönelik bir araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Kızıllırmak, İ. (2000). *Meslek yüksekokulları turizm ve otelcilik programlarının turizm sektörünün beklentileri doğrultusunda değerlendirilmesi*. 26.03.2016 tarihinde <http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/147/kizilirmak.htm> adresinden erişildi.
- Meslek Yüksekokulları 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli Broşürü (2015). 25.01.2015 tarihinde <<http://www.meyok.sakarya.edu.tr/tr/1807/3-1-uygulamali-egitim-modeli>> adresinden erişildi.
- Morkoç, D. K. ve Doğan, M. (2014). Meslek Yüksekokulu mezunu çalışanların mesleki eğitime yönelik görüşleri: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 112–121.
- Özsayar, B. (2008). *Meslek lisesi öğrencilerinin yaptıkları stajların mesleki gelişimlerine etkileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, İstanbul.
- Pavesic, D. V., and Brymer, R. A. (1990). Job satisfaction: What's happening to the young managers? *The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 30(4), 90–96.
- Sarıbıyık, M. (2013). Meslek yüksekokullarında nitelikli işgücü yetiştirmek için 3+1 eğitim modeli. *Academic Platform Journal of Engineering and Science*, 1(1), 39–41.
- Sipahi, B., Yurtkoru, B. S. ve Çinko, M. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS’le veri analizi* (3. baskı). İstanbul: Beta Basım.
- Soyer, F. ve Can, Y. (2007). İş tatmini ile mesleki beklenti ve mesleki destek algılaması arasındaki ilişki: beden eğitimi öğretmenleri üzerinde bir araştırma. *TSA (Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi)*, 11(3), 23–36.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2015). *İş*. 15.04.2015 tarihinde <http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.552e17fd4cb6d4.04501242> adresinden erişildi.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2015). *Meslek*. 15.04.2015 tarihinde <http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.552e17f238df15.91695220> adresinden erişildi.
- Titrek, O., Kocaman, N., Ateşoğlu, G. Ö. ve Göktekin, M. (2013). *3+1 Eğitim Modeli’nin öğrenci üzerindeki etkililiği*. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı II, s. 98–103. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları.
- Tuncer, M. (2011). Yükseköğretim gençliğinin gelecek beklentileri üzerine bir araştırma. *Turkish Studies*, 6(2), 935–948.